

*Бурлака Дарина Миколаївна,
Гаскевич Анна Сергіївна,
Ільченко Тетяна Анатоліївна,
студентки будівельного факультету КНУБА*

РОЛЬ ІНЖЕНЕРА-КОНСУЛЬТАНТА В БУДІВЕЛЬНІЙ СФЕРІ

Незалежний інженер-консультант є ключовою фігурою в стратегії розвитку будівельного бізнесу. Інженер-консультант виступає в ролі експерта, який консулює замовника з питань реалізації проекту, займається підбором постачальників і підрядників, керує будівництвом на майданчику і повністю супроводжує проект на всіх стадіях будівництва і до його прийняття замовником.

У числі вимог до інженера-консультанта — об'єктивність і незалежність, прозорість усієї інформації, неможливість будь-яких «закулісних» дій, що ведуть до подорожчання проектів та невиправданих витрат замовника.

Інженер-консультант безпосередньо працює із замовником і підрядником. Його завдання — контролювати виконання усіх пунктів договору, а саме дотримання термінів, контроль за будівництвом того об'єкту, який зазначений в контракті. У разі необхідності його залучають до участі у вирішенні спорів, особливо на етапах досудового (позасудового) врегулювання спорів через такі механізми як управління претензіями, медіація, ад'юдикація через Раду з врегулювання спорів (ДАВ), арбітраж тощо.

Одне з основних завдань інженера-консультанта, — зниження вартості проекту. Чим нижче підсумкова вартість робіт, тим більший бонус за це може отримати інженер-консультант.

Інтеграція будівельного ринку України у європейський простір технічного регулювання потребує нових підходів до розвитку консультаційних та інжинірингових послуг у будівництві.

Вже сьогодні при реалізації проектів, які фінансуються за кошти міжнародних фінансових організацій, визначаються спеціальні вимоги до персоналу, у тому числі щодо наявності в інжинірингових компаніях інженерів-консультантів. З подібними проблемами стикаються також

організації, що прагнуть отримати можливість виходу на європейський ринок праці відповідно до міжнародних принципів і правил ведення бізнесу.

Тривалий час для позначення інженерного забезпечення будівництва, що включає виробничу, наукову і навчальну складові, використовувався просто термін «будівництво».

Законодавчо поняття інжинірингу у будівельній сфері закріплено з 2006 року. Законом України № 58-V від 01.08.2006 «Про внесення змін до Закону України «Про архітектурну діяльність» інжинірингова діяльність у сфері будівництва (інжиніринг) визначається як діяльність з надання послуг інженерного та технічного характеру, до яких належать проведення попередніх техніко-економічних обґрунтувань і досліджень, експертизи проекту, розробка програм фінансування будівництва, організація виготовлення проектної документації, проведення конкурсів і торгів, укладання договорів підряду, координація діяльності всіх учасників будівництва, а також здійснення технічного нагляду за будівництвом об'єкта архітектури та консультації економічного, фінансового або іншого характеру.

Водночас відповідно до ст. 14 Податкового кодексу України інжиніринг – надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об'єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та пусконаладжувальних робіт, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами).

Певний час (до березня 2012 року) інжинірингова діяльність у сфері будівництва підлягала ліцензуванню (постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2007 № 1396 «Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури», наказ Мінрегіону України від 27.01.2009 № 47 у редакції наказу від 06.10.2010 № 392). При цьому ще з 2006 року статтею 23 Закону України «Про архітектурну діяльність» визначено право замовника залучати до виконання функцій інжинірингу сертифікованих фахівців.

Хоча інжинірингова діяльність у сфері будівництва в частині координації дій всіх учасників будівництва постановою Уряду від 23.05.2011 № 554 і віднесена до Переліку видів робіт (послуг), відповідальні виконавці яких проходять професійну атестацію, на сьогодні сертифікація таких фахівців в Україні не налагоджена. Більш того, інженер-консультант як ключова особа у сфері інжинірингу не визначений у якості окремої професії, не затверджені кваліфікаційні вимоги до таких фахівців, не забезпечена їх підготовка.

Таким чином як саме поняття «інжиніринг», так і загальні підходи до регулювання діяльності інженерів-консультантів потребують серйозного науково-практичного обґрунтування та законодавчого врегулювання.

Громадська спілка «Міждержавна гільдія інженерів-консультантів» вважає запровадження інституту інженерів – консультантів важливим кроком, що сприятиме мобільності працівників в рамках Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Наші фахівці готові долучитися до гармонізації існуючої в Україні моделі ринку інжинірингових та консалтингових послуг до загальновизнаних міжнародних галузевих стандартів.

Наказом від 29.12.2017 № 350 Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України внесло зміни до кваліфікаційної характеристики професії «Інженер-консультант (будівництво)», затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 08.08.2017 № 192 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи».

Метою внесення змін є удосконалення положень кваліфікаційної характеристики професії в частині чіткого визначення повноважень та підпорядкованості інженера-консультанта (будівництво) під час виконання покладених на нього обов'язків.

Слід зазначити, що кваліфікаційна характеристика професії «Інженер-консультант (будівництво)» розроблена за активної участі МГІК з метою розвитку в Україні ринку інжинірингово-консалтингових послуг європейського рівня, які інженер-консультант (суб'єкт господарювання) може надавати клієнту.

До розроблення названої кваліфікаційної характеристики професії Гільдією були залучені представники інжинірингово-консалтингової спільноти України, а також проведено значну кількість консультацій з іноземними колегами-фахівцями: національними асоціаціями – членами FIDIC та EFCA, а також безпосередньо з членами керівних органів, науковцями, методологами FIDIC.

Список використаних джерел

1. Інженер-консультант [Електронний ресурс] – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інженер-консультант> (дата звернення: 15.11.2018).
2. Інженер-консультант – професія майбутнього [Електронний ресурс] – URL: <https://iceg.com.ua/inzhener-konsultant-profesiya-majbutnogo/> (дата звернення: 15.11.2018).
3. Зміни до кваліфікаційної характеристики професії «Інженер-консультант (будівництво)» [Електронний ресурс] – URL: <https://iceg.com.ua/minregionom-vneseno-zmini-do-kvalifikatsijnoyi-harakteristiki-profesiyi-inzhener-konsultant-budivnitstvo/> (дата звернення: 15.11.2018).
4. Зміна № 11 до розділу 1 «Керівники, професіонали, фахівці» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи» [Електронний ресурс] URL: http://iceg.com.ua/wp-content/uploads/2018/01/ZMINA_11.pdf (дата звернення: 15.11.2018).